

การเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน

นางภิญญา หนูักติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาคศึกษาศาสตร์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

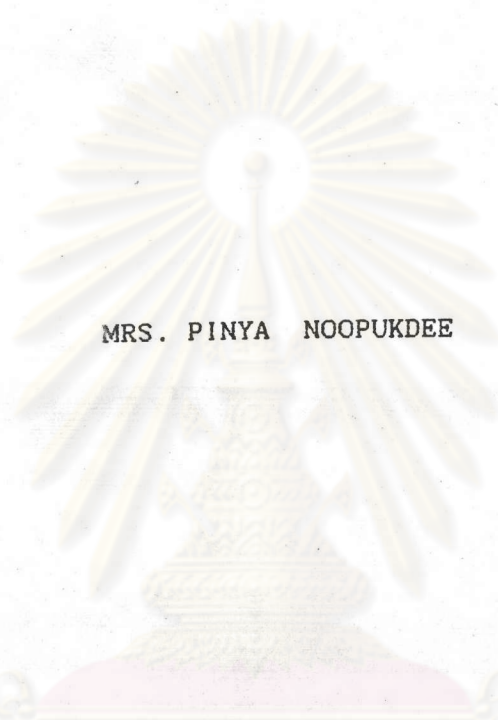
ISBN 974-577-537-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016455

I10305804

COPING RESPONSES TO THE CRISIS SITUATION OF SPOUSES OF PATIENTS
WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION

MRS. PINYA NOOPUKDEE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-537-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน
โดย นางภิญญา หนูภักดี
ภาควิชา พยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติเรก ศรีสุข)

ศูนย์วิจัยสุขภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภิญญา หนูภักดี : การเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน (COPING RESPONSES TO THE CRISIS SITUATION OF SPOUSES OF PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์, 182 หน้า. ISBN 974-577-537-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน และกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ และสามารถร่วมกันทำนายการเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ซึ่งตัวพยากรณ์มีดังนี้คือ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนครั้งของคู่สมรสที่เข้ารับการรักษานในชีวิติ การดูแลคู่สมรสก่อนเข้ารับการรักษานในโรงพยาบาล ภาวะสุขภาพ ความเชื่ออำนาจภายในคน ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางสังคม แหล่งประโชชน์ทางด้านวัตถุ และการประเมินสถานการณ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเผชิญภาวะวิกฤตทั้งแบบมุ่งแก้ไขปัญหาและมุ่งใช้อารมณ์ของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับการศึกษา ภาวะสุขภาพ ความเชื่ออำนาจภายในคน ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางสังคม การสนับสนุนทางสังคมและแหล่งประโชชน์ทางด้านวัตถุ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการเผชิญภาวะวิกฤตแบบมุ่งแก้ไขปัญหาและมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเผชิญภาวะวิกฤตแบบมุ่งใช้อารมณ์ของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. กลุ่มตัวพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันทำนายการเผชิญภาวะวิกฤตมีดังนี้

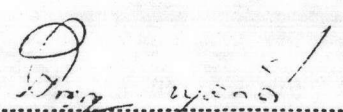
3.1 กลุ่มตัวพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การเผชิญภาวะวิกฤตแบบมุ่งแก้ไขปัญหาคือ คู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การสนับสนุนทางสังคม ทักษะทางสังคมและแหล่งประโชชน์ทางด้านวัตถุ สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 41.49 ($R^2 = .4149$)

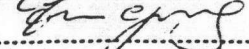
3.2 กลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การเผชิญภาวะวิกฤตแบบมุ่งใช้อารมณ์ของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือภาวะสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และการประเมินสถานการณ์ สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 29.88 ($R^2 = .2988$)

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

สาขาวิชา บริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

PINYA NOOPUKDEE : COPING RESPONSES TO THE CRISIS SITUATION OF SPOUSES OF PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 182 PP. ISBN 974-577-537-1

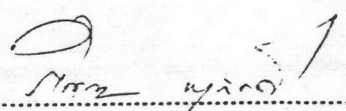
The purposes of this research were to study the coping responses to the crisis situation of spouses of patients with acute myocardial infarction and to search for the variables that would be correlated and able to predict the coping responses to the crisis situation of spouses of patients with acute myocardial infarction. Those Variables were defined as follows: age, sex, educational level, occupation, income, number of admission in ccu., time of spouses' caring, health status, internal locus of control, problem solving skill, social skill, social support, material resources and situational appraisal.

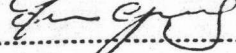
The findings were as the following:

1. Coping responses both problem-focused and emotional-focused to the crisis situation of spouses of patients with acute myocardial infarction were at the medium level.
2. Educational level, health status, internal locus of control, problem solving skill, social skill, social support and material resources were positively related at the .01 level to problem-focused coping and were negatively related at the .01 level to emotional-focused coping.
3. The group of predictors in each coping responses to the crisis situation of spouses of patients with acute myocardial infarction were as follows:
 - 3.1 Regarding Problem-focused coping, the 41.49 percent ($R^2 = .4149$) of variance were explained by social support, social skill and material resources, at the .01 level
 - 3.2 Regarding Emotional-focused coping, the 29.88 percent ($R^2 = .2988$) of variance were explained by health status, social support and situational appraisal, at the .01 level

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา พหุบาลศึกษา
สาขาวิชา บริหารการพหุบาล
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ กระตุ้น และสนับสนุนให้กำลังใจ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งเสมอมา และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ ที่เป็นผู้ริเริ่มชี้แนะแนวทางให้ผู้วิจัยได้มองเห็นปัญหาการวิจัย ชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุข ที่กรุณาให้คำแนะนำในการใช้สถิติ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 22 ท่าน จากสถาบันต่างๆ ที่กรุณาตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย แพทย์ประจำบ้าน พยาบาลจิตเวชประจำศูนย์สุขภาพจิต ที่เข้ากลุ่มเพื่อประเมินค่าคะแนน แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา และทักษะทางสังคม ตลอดจนพยาบาลวิชาชีพทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ในการสัมภาษณ์คู่ชีวิตผู้ป่วย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือทั้งด้านกำลังใจ และกำลังใจจากเพื่อนร่วมรุ่นทุกคน โดยเฉพาะคุณ ศรีรัตนา คุณนิทยากุล ท้ายที่สุดนี้ที่ลืมไม่ได้ คือคุณพ่อ คุณแม่ และสามี ผู้ที่ให้กำลังใจช่วยเหลือในทุกๆ ด้านจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภิญญา หนักกิติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	11
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
มโนคติเกี่ยวกับการเพชฌภาวะวิฤต	13
ความหมายของภาวะวิฤต	13
ความหมายของการเพชฌภาวะวิฤต	15
ขั้นตอนการเกิดภาวะวิฤต	17
องค์ประกอบที่มีผลต่อการปรับดุลยภาพทางอารมณ์ในบุคคล	18
กระบวนการเพชฌภาวะวิฤต	21
ทรัพยากรที่ช่วยในการเพชฌภาวะวิฤต	26
องค์ประกอบภายนอกตัวบุคคลที่มีผลต่อการเพชฌภาวะวิฤต	40
วิธีการเพชฌภาวะวิฤต	40
การวัดการเพชฌภาวะวิฤต	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาวะวิกฤตที่เกิดจากโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน	49
ระบบครอบครัว	51
ครอบครัวในภาวะวิกฤต	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
บทที่	
3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
คุณภาพของเครื่องมือ	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	126
สรุปผลการวิจัย	126
อภิปรายผลการวิจัย	132
ข้อเสนอแนะ	143
บรรณานุกรม	145
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	155
ข. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อของการ เผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิต	158
ค. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	162
ง. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	171
ประวัติผู้วิจัย	194

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากรตามสังกัดโรงพยาบาล.....	65
2. จำนวนและร้อยละ ของคูชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน จำแนกตามองค์ประกอบภายนอกตัวบุคคลของประชากร.....	79
3. จำนวน และร้อยละของคูชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน จำแนกตามระดับค่าคะแนนเฉลี่ยการ เฝ้าระวังภาวะวิกฤตทั้งโดยรวม และจำแนกประเภทการ เฝ้าระวังภาวะวิกฤต.....	82
4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ เฝ้าระวังภาวะวิกฤตของคูชีวิตผู้ป่วย กล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันจำแนกตามประเภทการ เฝ้าระวังภาวะวิกฤต...	83
5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการ เฝ้าระวังภาวะวิกฤตแบบมุ่งแก้ไขปัญหาของคูชีวิต ผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน จำแนกตามองค์ประกอบภายนอกตัว บุคคลของประชากร.....	84
6. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการ เฝ้าระวังภาวะวิกฤตแบบมุ่งใช้อารมณ์ของคูชีวิต ผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน จำแนกตามองค์ประกอบภายนอกตัว บุคคลของประชากร.....	86
7. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการ เฝ้าระวังภาวะวิกฤต ของคูชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจ ตายเฉียบพลันโดยแยกประเภทการ เฝ้าระวังภาวะวิกฤตจำแนกตามเพศและ การดูแลก่อนเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล.....	89
8. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการ เฝ้าระวังภาวะวิกฤตของคูชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจ ตายเฉียบพลันทั้งโดยรวมและแยกประเภทการ เฝ้าระวังภาวะวิกฤตจำแนกตาม ระดับภาวะสุขภาพ.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
9. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตาย เฉียบพลันทั้งโดยรวมและแยกประเภทการเผชิญภาวะวิกฤต จำแนกตามระดับ ความเชื่ออำนาจภายในตน.....	93
10. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตาย ตายเฉียบพลันทั้งโดยรวมและแยกประเภทการเผชิญภาวะวิกฤต จำแนกตาม ระดับทักษะการแก้ปัญหา.....	95
11. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจ ตายเฉียบพลันทั้งโดยรวมและแยกประเภทการเผชิญภาวะวิกฤต จำแนก ตามระดับการทักษะทางสังคม.....	97
12. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตาย เฉียบพลันทั้งโดยการรวมและแยกประเภทการเผชิญภาวะวิกฤต จำแนกตาม ระดับการสนับสนุนทางสังคม.....	99
13. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตาย เฉียบพลันทั้งโดยรวมและแยกประเภทการเผชิญภาวะวิกฤต จำแนกตามระดับ แหล่งประโยชน์ทางด้านวัตถุ.....	101
14. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตาย เฉียบพลันทั้งโดยรวมและแยกประเภทการเผชิญภาวะวิกฤต จำแนกตามระดับ การประเมินสถานการณ์.....	103
15. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับค่าเฉลี่ยของตัวแปรพยากรณ์..	105
16. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวพยากรณ์ และตัวพยากรณ์กับ ตัวพยากรณ์ของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน.....	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17. แสดงค่าสัมประสิทธิ์ตัวพหุคูณในรูปคณนิย (b) และคณนิยมาตรฐาน B ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b แต่ละตัวที่ใช้พหุคูณการเพชฌภาวะวิกฤตของ คู้ชีวิตผู้ปายกล้ำม เนื้อหำใจตายเฉียบพลัน.....	109
18. แสดงค่าสัมประสิทธิ์ตัวพหุคูณในรูปคณนิย (b) และคณนิยมาตรฐาน(B) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และตัวแปรที่ใช้พหุคูณการเพชฌภาวะวิกฤต แบบมุงแก้ไขปัญหำของคู้ชีวิตผู้ปายกล้ำม เนื้อหำใจตายเฉียบพลัน.....	111
19. แสดงค่าสัมประสิทธิ์ตัวพหุคูณในรูปคณนิย (b) และคณนิยมาตรฐาน(B) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b ของแต่ตัวแปรพหุคูณการเพชฌภาวะวิกฤต แบบมุงใช้อารณส์ของคู้ชีวิตผู้ปายกล้ำม เนื้อหำใจตายเฉียบพลัน.....	113
20. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพหุคูณที่ใต้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยค่าสัมประสิทธิ์การพหุคูณ (R^2) และทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การพหุคูณ (R^2 Change) ในการพหุคูณการเพชฌภาวะวิกฤตของคู้ชีวิตผู้ปายกล้ำม เนื้อหำใจตายเฉียบพลัน	115
21. แสดงค่าสัมประสิทธิ์ตัวพหุคูณในรูปคณนิย (b) และคณนิยมาตรฐาน(B) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และ แสดงสมการถดถอยหุคูณที่ใช้พหุคูณการเพชฌภาวะวิกฤตของคู้ชีวิตผู้ปายกล้ำม เนื้อหำใจตายเฉียบพลัน.....	116
22. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพหุคูณที่ใต้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพหุคูณ (R^2) และ ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 Change) ในการพหุคูณการเพชฌภาวะวิกฤตแบบมุงแก้ไขปัญหำ.....	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
23.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ตัวพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน(B) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์การเผชิญภาวะวิกฤตแบบมุ่งแก้ไขปัญหาของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ำมเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน.....	120
24.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ(R) ระหว่างตัวแปรพหุคูณที่ได้รับ การคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และทดสอบความนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น(R^2 Change) ในการพยากรณ์การเผชิญภาวะวิกฤตแบบมุ่งใช้อารมณ์.....	122
25.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ตัวพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน(B) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ (b) และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์การเผชิญภาวะวิกฤตแบบมุ่งใช้อารมณ์ของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ำมเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน.....	124

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย